

Oponentský posudok

na dizertačnú prácu

Názov dizertačnej práce: *Ústava Spojených štátů amerických a její ideové zdroje*

Meno a priezvisko autora: Mgr. Petr Andjelkovski

Oponent: doc. Mgr. Ulrich WOLLNER, PhD.

Celkové slovné zhodnotenie dizertačnej práce:

Mgr. Petr Andjelkovski spracoval tému *Ústava Spojených štátů amerických a její ideové zdroje* v texte s rozsahom 192 číslovaných strán a samotnú prácu rozčlenil na štyri kapitoly, ktoré diferencoval na podkapitoly. Súčasťou dizertačnej práce je preklad *Ústavy Spojených štátů amerických* do českého jazyka (s. 175-192).

Dizertačnú prácu som hodnotil podľa šiestich kritérií (označených tučným písmom).

Teoretické zvládnutie danej témy. Akcentujem, že autor spracoval problematiku, ktorá nie je v českej (a ani v slovenskej) politickej filozofii dostatočne reflektovaná. V Závere píše: „Hlavním cílem této studie bylo především přispět k lepšímu poznání počátků americké státnosti.“ (s. 162). Takto formulovaný cieľ dizertačnej práce z oblasti politickej filozofie považujem za limitovaný, málo ambiciózný. Posudzovanú prácu možno charakterizovať ako interdisciplinárnu, pretože sú v nej obsiahnuté problematiky z oblasti histórie, politickej filozofie, politológie a práva. Za nedostatok uvedeného prístupu považujem to, že v dizertačnej práci je len druhá kapitola venovaná problematike skúmania z oblasti politickej filozofie. Vo zvyšných kapitolách dominuje historické, prevažne deskriptívne skúmanie.

Metodika spracovania témy. V dizertačnej práci sú identifikované témy, ktoré sú následne analyzované a interpretované. V autorovom spracovaní však absentuje akcent na politicko-filozofickú problematiku. Doktorand sa mal vo väčšej miere sústrediť na skúmanie kardinálnych politicko-filozofických problémov, akými sú spravodlivosť, sloboda, rovnosť, autorita, suverenita či moc. V úvode ani v jadre posudzovanej práce nie sú stanovené hypotézy, výskumné otázky alebo problematizácia skúmaných tém, ktoré by pomohli vytvoriť pevnejší rámec pre následnú analýzu a interpretáciu.

Analytickosť a pôvodnosť práce. Stupeň analýzy je len na dostatočnej úrovni. Príčinou je to, že doktorand prezentuje interpretácie iných autorov, ale jeho myšlienky či hodnotenia sa nedajú jasne identifikovať. Žiaľ, originálnych „autorských“ interpretácií a hodnotení je v predloženej práci veľmi málo. Ako na to poukážem neskôr, autor mal vo väčšej miere pracovať s relevantnejšou interpretačnou literatúrou. To by mu následne umožnilo hlbší prienik do skúmanej problematiky. Nedostatkom aj aj to, že v texte občas (s. 36, 40, 41, 42, 45, 48, 57, 60, 71, 74, 81, 117, 118) nie je uvedená signatúra parafrázy.

Štruktúra práce. V posudzovanej dizertačnej práci akcentujem prepojenosť medzi jednotlivými podkapitolami. Ako je však zrejmé z predchádzajúcich kritérií, podľa môjho názoru je štruktúra práce vzhľadom k zámeru zvolená nevhodne. Prvá a tretia kapitola mali byť oveľa stručnejšie. Naopak, autor sa mal na väčšom priestore venovať skúmaniu politicko-filozofickej problematike z druhej kapitoly. Okrem uvedeného na s. 67-68 nie je avizované, že doktorand neinterpretujete Lockove myšlienky, aj keď je podkapitola venovaná Ch. de Montesquieu, čo pôsobí nesystematicky.

Práca s literatúrou. Rozsah, štruktúra a reprezentatívnosť citovanej a použitej literatúry a jej primerané a fundované využitie v texte je vzhľadom k charakteru práce vhodné. Akcentujem, že autor pracoval s veľkým množstvom primárnej literatúry. Doktorand pomerne často využíval, na

čo viackrát upozornil, diela od historikov. Mal však využiť relevantnejšiu interpretačnú literatúru z oblasti politicko-filozofickej (napr.: Erler, E. J.: *The Political Philosophy of the Constitution. Political Philosophy*. 134-165.; Lutz, D. S. (1984): *The Relative Influence of European Writers on Late Eighteenth-Century American Political Thought. The American Political Science Review*, pp. 189-197. Stephens, G. M. (2007): *Locke, Jefferson, and the Justices: Foundations and Failures of the Us Government*. New York : Algora Publishing.; Helo, A. Onuf, P. (2003): *Jefferson, Morality, and the Problem of Slavery. William and Mary Quarterly*. pp. 583-614.; White, M. G. (1987): *Philosophy, the Federalist, and the Constitution*. Oxford : Oxford University Press.; Weaver, D. R. (1997): *Leadership, Locke, and the Federalist. American Journal of Political Science*. pp. 420-446.; Rahe, P. A. (2005): *The Political Needs of a Toolmaking Animal: Madison, Hamilton, Locke, and the Question of Property. Social Philosophy and Policy*, pp. 1-26.; Reck, A. J. (1985): *The Philosophical Background of the American Constitution(s). Royal Institute of Philosophy Supplement*. 19: pp. 273-293).

Formálna stránka práce. Predložená dizertačná práca je napísaná kultivovaným jazykom. Grafická, jazyková (ak to môžem posúdiť) a estetická úprava rovnako ako jasnosť a zrozumiteľnosť kompozície a štýlu zodpovedajú kritériám kladeným na dizertačnú prácu. V mnohých prípadoch však nie je pri cudzojazyčných termínoch, ani pri názvoch diel či Listov použité písmo v kurzíve. Na s. 79-80 sú nesprávne odsadené poznámky pod čiarou. Na s. 121-123 je použitá menšia veľkosť písma.

Otázky a námety do diskusie:

1. Na s. 31 charakterizujete štátne usporiadanie Sparty ako monarchiu s dvomi kráľmi. Na základe akých kritérií by sa dala uvedenú charakterizáciu akceptovať?
2. Zmiešanú formu vlády na s. 35 prisudzujete rímskej republike. Mohli by sme za zmiešanú formu vlády považovať už Spartu?
3. Na s. 48 uvádzate, že tému prirodzeného zákona uvádzal už Herakleitos, Platón a Aristotelés. Ktorí starogrécki filozofi v najväčšej miere prispeli k artikulovaniu tejto témy?
4. Na s. 74 odkazujete na Dohnáľkovú a píšete, že v Anglicku absentuje viditeľná hlava cirkvi. Nie je v anglikánskej cirkvi jej najvyšším predstaviteľom monarcha?
5. Na s. 126 píšete, že Madison sa s Hamiltonom v niektorých bodoch úplne rozchádzali. Uved'te, v akých bodoch to bolo.
6. Je podľa vás dostatočným riešením problematiky záujmových skupín to, ak sa ich vplyv „rozprestrie na podstatne väčšiu plochu“ územia? (s. 158 a 160). Mohli by ste navrhnúť ďalšie riešenia uvedeného problému?

Napriek uvedeným výhradám konštatujem, že dizertačná práca Mgr. Petra Andjelkovskeho spĺňa kritériá kladené na daný druh práce, preto mu po úspešnej obhajobe navrhujem udeliť vedecko-akademickú hodnosť „philosophiae doctor“ (Ph.D.).

V Žiline 8. 12. 2025

.....
Podpis